

Vergaderjaar 2011–2012

33 000 IIA

Vaststelling van de begrotingsstaat van de Staten-Generaal (IIA) voor het jaar 2012

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave

	blz.
A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSVOORSTEL	2
B. DE BEGROTINGSTOELICHTING	3
1. Leeswijzer	3
2. Het beleid	4
2.1 De begrotingsartikelen	4
Artikel 1. Wetgeving en controle Eerste Kamer	4
Artikel 2. Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer, alsmede leden van het Europees Parlement	8
Artikel 3. Wetgeving en controle Tweede Kamer	10
Artikel 4. Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	14
2.2 Het niet-beleidsartikel	15
Artikel 10. Nominaal en onvoorzien	15

Internetbijlage (gepubliceerd op www.rijksbegroting.nl)

1 Verdiepingshoofdstuk	
-------------------------------	--

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van de Staten-Generaal (IIA) voor het jaar 2012 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2012. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2012.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2012 vastgesteld. De in de begroting opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. P. H. Donner

B. DE BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Indeling van de begroting

Deze begroting is opgebouwd uit 4 beleidsartikelen en 1 niet-beleidsartikel. In beleidsartikel 1 komt de Eerste Kamer aan bod. De beleidsartikelen 2, 3 en 4 betreffen de Tweede Kamer.

De beleidsartikelen 1 en 3 zijn ingedeeld in de volgende paragrafen:

1. Algemene doelstelling
2. Speerpunten 2012
3. Externe factoren
4. Tabel budgettaire gevolgen van beleid
5. Operationele doelstellingen

Bovengenoemde indeling wijkt in verband met de bijzondere staatsrechtelijke positie van de Staten-Generaal op enkele punten af van het (voorgescreven) sjabloon/richtlijnen. Hieronder wordt dit toegelicht.

Speerpunten

De Staten-Generaal kennen geen gezamenlijke beleidsagenda. In navolging van de ontwerpbegrotingen vanaf 2006 is bij de beleidsartikelen 1, 2 en 3 een paragraaf speerpunten 2012 opgenomen. Deze dient als tegenhanger van de (departementale) beleidsagenda.

Context

Vanwege de staatsrechtelijke positie van de Staten-Generaal als Hoge Colleges van Staat is ervoor gekozen om de paragraaf «verantwoordelijkheid van de minister» te vervangen door de paragraaf met de ruimere omschrijving «context».

Budgettaire gevolgen van beleid

Juridisch verplicht

In de tabel budgettaire gevolgen van beleid is voor de Staten-Generaal geen regel met juridisch verplicht opgenomen. Met juridisch verplicht wordt bedoeld inzichtelijk te maken welk deel van programmagelden juridisch verplicht is. Bij de Staten-Generaal zijn echter de verschillende budgetten te duiden als apparaatskosten.

Taakstellingen

Tabel taakstellingen «Rijk, agentschappen en uitvoerende ZBO's»¹ (in € 1 000)

Omschrijving	2012	2013	2014	2015	struct
Staten-Generaal					
Wetgeving en controle Eerste Kamer		- 200	- 400	- 500	- 516
Uitgave ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer, alsmede leden van het Europees Parlement		- 600	- 1 000	- 1 200	- 1 260
Wetgeving en controle Tweede Kamer		- 2 100	- 3 500	- 4 200	- 4 477
Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer		- 100	- 100	- 100	- 100

¹ Betreft taakstelling na departementale herindeling.

2. HET BELEID

2.1 De begrotingsartikelen

ARTIKEL 1: WETGEVING EN CONTROLE EERSTE KAMER

1.1 Algemene doelstelling

De Eerste Kamer vormt samen met de Tweede Kamer de Staten-Generaal. De voorzitter van de Eerste Kamer is tevens voorzitter van de Verenigde Vergadering van de Staten-Generaal.

De Eerste Kamer heeft door haar samenstelling en bevoegdheden een eigen plaats en taak in het politieke bestel. De taken zijn het toetsen van wet- en regelgeving op kwaliteit en controle van het regeringsbeleid. De Eerste Kamer toetst de regeringsinzet bij de totstandkoming van Europese regelgeving die bepalend is voor veel nationale wetgeving. Deze toetsing is door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in omvang en intensiteit toegenomen.

De algemene doelstellingen van de Eerste Kamer liggen op het terrein van een adequate wetgeving en controle, hetgeen verder is te operationaliseren naar een adequate toetsing van de kwaliteit van wet- en regelgeving, een adequate controle van het regeringsbeleid, transparantie over de taken en de uitvoering daarvan, en toereikende voorzieningen in een effectieve en efficiënte organisatie.

1.2 Speerpunten 2012

De strategische ambities van de Huishoudelijke Commissie, het College van Senioren en de Griffier inzake de werkwijze en organisatie van de Eerste Kamer zijn laatstelijk weergegeven in de Werkplannen 2008–2011 en 2010.

Hierin zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. versterking van de inhoudelijke ondersteuning aan leden en commissies op het terrein van de toetsing van wetgeving en de controle van het regeringsbeleid;
2. actief zichtbaar maken ten behoeve van burgers, maatschappelijke organisaties en andere instellingen, bestuur en media van de wijze waarop de Kamer haar taken vervult;
3. verbetering faciliteren Kamerleden.

In het kader van de actieve zichtbaarheid en verantwoording over de taken en de uitvoering daarvan, wordt verder geïnvesteerd in de informatievoorziening, de voorlichting en in publiciteitsactiviteiten.

A. Implementatie van de nieuwe werkwijze inzake Europese wetgevings- en beleidsvoorstellen.

Uit hoofde van het Verdrag van Lissabon zijn de taken van de Tweede en Eerste Kamer verdragsrechtelijk identiek. In alle vakcommissies van de Eerste Kamer wordt aandacht besteed aan wetgevings- en beleidsvoorstellen van de Europese Commissie. De capaciteit van de Kamerorganisatie wordt aangepast aan de nieuwe taken die voor de Eerste Kamer uit het Verdrag van Lissabon voortvloeien. Gekozen is voor een bescheiden groei in fte.

B. Websites

Per 20 april 2010 is de oplevering van de ingrijpend vernieuwde website Europapoort gerealiseerd. Ontwerp, faciliteiten en informatiestructuur van deze vernieuwde site sluiten aan bij de nieuwe werkwijze van de Kamercommissies, voorvloeiend uit de nieuwe Europese bevoegdheden van de Kamer. Het aanpassen van de websites aan actuele ontwikkelingen binnen en buiten de Kamer vergt een voortdurende inspanning.

C. Versterking externe communicatie.

- Wekelijkse nieuwsbrief aan de parlementaire redacties met plenaire agenda en aankondigingen van expertmeetings, hoorzittingen en adviesaanvragen;
- Heldere en uitnodigende vooraankondiging van Kamervergaderingen via website, teletekst en mail met heldere beschrijving van de voornaamste wetsvoorstellen op de Kameragenda;
- Opschonen van het bestaande relatiebestand en segmenteren naar doelgroepen;
- Definiëren en in kaart brengen van nieuwe, strategische doelgroepen voor publicaties, digitale nieuwsbrieven en symposia;
- Directe melding van genomen Kamerbesluiten aan de parlementaire nieuwsredacties via mail en teletekst;
- Categorale mailbestanden voor de vakmedia en sectorgebonden bladen;
- Digitale weergave van de plenaire debatten via het internet en een omroepkanaal;
- Camerafaciliteiten in tenminste één van de commissiekamers.

D. Stageprogramma

De eerste stagiaires zijn begin 2010 aangetreden. Teneinde jong talent de mogelijkheid te bieden kennis te maken met die werkomgeving en de mogelijkheid te bieden door een bijdrage aan het ondersteunende werk ten behoeve van de Kamer kennis en ervaring op te doen die zeer relevant kan zijn voor de verdere loopbaan, heeft de Eerste Kamer op initiatief van de Voorzitter een stageprogramma opgezet. Dit wordt in 2012 voortgezet.

E. Verbouwingen

De Eerste Kamer werkt aan de verbetering van haar huisvesting. De verbouwing van de Mauritsstoren, waar in 2009 een start mee is gemaakt, wordt voortgezet. In 2011 wordt de voorlopige renovatie van de nieuwe verdiepingen aan de zuidzijde van het Binnenhof voltooid. In komende jaren krijgt een nieuw Masterplan vorm, inhoud en uitvoering.

F. Papierarm parlement; verdere automatisering en digitalisering

– PerfectView

Het verouderde elektronische postboek van de griffie is vervangen door een voor de Eerste Kamer ontwikkelde module postroutering in PerfectView CRM, het relatiebeheersysteem van de Kamer. De postroutering bevat een digitaal postboek dat inmiddels in gebruik genomen is. Daarmee behoort het papieren postboek dat langs de griffiers ging tot het verleden. Naast de postregistratie wordt ook de Burgerregistratie van Prinsjesdag en de uitleenadministratie van de Bibliotheek van de Kamer geregistreerd in PerfectView. Ook wordt door PDC Informatie Architectuur nog de mogelijkheid onderzocht om een koppeling te bewerkstelligen tussen het relatiebeheersysteem van PerfectView en het Content Management Systeem (CMS) van de website van de Eerste Kamer zodat

wijzigingen in de persoonsgegevens van Kamerleden en samenstelling van de Kamercommissies automatisch kunnen worden opgevoerd in het CMS.

– iPad en Eerste Kamerapplicatie

Er wordt voor de Eerste Kamerleden een applicatie voor de iPad ontwikkeld. Hiermee krijgen de Eerste Kamerleden in september 2011, op een vanwege de Kamer in bruikleen gekregen iPad, op digitale wijze de beschikking over alle vergaderstukken die nu per post worden verstuurd vanuit de Kamer en de SDU. Gegevens die benodigd zijn om deze applicatie te vullen worden automatisch uit het CMS van de Eerste Kamer opgehaald. Om dat te kunnen bewerkstelligen zullen medewerkers van de Griffie deze gegevens invoeren in dit CMS. Deze gegevens zullen vervolgens automatisch dezelfde vergaderinformatie genereren op de iPad.

– SharePoint

SharePoint is een platform van Microsoft dat dient als een raamwerk voor het opzetten van een website voor informatie-uitwisseling en online samenwerking binnen een groep of organisatie, zoals dat vaak op een intranet gebeurt. Niet alleen MS Officedocumenten kunnen worden opgeslagen in SharePoint, maar in feite ieder digitaal object. Andere functionaliteiten die in SharePoint bestaan voor het uitwisselen van informatie zijn onder andere fora, enquêtes, taken, agenda's. Doel is hierbij dat informatie op de juiste manier met de juiste persoon gedeeld kan worden. SharePoint zal in ieder geval het intranet van de Kamer gaan vervangen en de onderlinge digitale informatiewisseling verbeteren.

1.3 Externe factoren

De Eerste Kamer vormt de voorlaatste schakel in de keten van het wetgevingsproces. De mede-actoren in het proces zijn, voorafgaand aan de bekrachtiging van een aanvaard wetsvoorstel door het staatshoofd, respectievelijk de Ministerraad, Raad van State en de Tweede Kamer. De controle op het regeringsbeleid voltrekt zich in interactie met de regering. Uit hoofde van het Verdrag van Lissabon is de Eerste Kamer betrokken bij de voorbereiding van Europese wetgevings- en beleidsvoorstellen. De taken van de Eerste- en Tweede Kamer op dit terrein zijn gelijk. Binnen de nationale context voert de Eerste Kamer overleg met de regering over de regeringsinzet bij de voorbereiding van Europese wetgeving.

Risico's

Omdat de Eerste Kamer in het wetgevingproces de voorlaatste schakel in de keten vormt, is haar taakuitvoering afhankelijk van het aanbod van wetsvoorstellen, en van de kwaliteit van het werk dat door de voorafgaande actoren is verricht.

1.4 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 1.1 Wetgeving en controle Eerste Kamer						
(in € 1 000)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	11 309	11 278	11 090	10 890	10 790	10 774
Uitgaven	11 309	11 278	11 090	10 890	10 790	10 774
1.1 Apparaat	7 018	6 911	6 723	6 523	6 423	6 407
1.2 Vergoedingen voorzitter en leden Eerste Kamer	4 224	4 300	4 300	4 300	4 300	4 300
1.3 Verenigde vergadering	67	67	67	67	67	67
Ontvangsten	79	79	79	79	79	79

1.5 Operationaliseerde doelstellingen

Tabel 1.2	
Operationele doelstelling	Activiteiten 2012
Verdere ontwikkeling van wetgevingsdossiers Versterking van de informatievoorziening	Scholing van beleidsmedewerkers en informatiespecialisten. Verdere verbetering van de Eerste Kamer website. Doorontwikkelen proactief mailsysteem voor doelgroepen. Doorontwikkeling educatieve website «Derde Kamer» (in samenwerking en co- financiering met de Tweede Kamer). Gericht inviteren van relevante actoren en doelgroepen.
Vergroten van de toegankelijkheid van het Eerste Kamergebouw	Verdere uitbreiding van de openstelling voor publiek.
Versterking van de ICT-voorzieningen	Aanpassen van het beveiligingsniveau aan de huidige normen. Upgraden ICT-infrastructuur

ARTIKEL 2: UITGAVEN TEN BEHOEVE VAN LEDEN EN OUD-LEDEN TWEDE KAMER, ALSMEDE LEDEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT

2.1 Algemeen doelstelling

Onder dit artikel worden rechtspositionele uitgaven aan leden en oud-leden van de Tweede Kamer, alsmede hun nagelaten betrekkingen, evenals de schadeloosstelling aan de Nederlandse leden van het Europees Parlement geraamd.

2.2 Speerpunten 2012

2a. Zorg dragen voor uitbetalingen i.v.m. wettelijke regelingen

De Tweede Kamer draagt ingevolge de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer (Stb. 1997, 250), de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Stb. 1969, 594) en de Wet schadeloosstelling leden Europees Parlement (Stb. 1979, 379) zorg voor de uitgaven uit hoofde van:

- schadeloosstelling leden Tweede Kamer (artikel 2.1);
- reis- en overige kostenvergoedingen leden Tweede Kamer (artikel 2.1);
- wachtgeldten oud-leden Tweede Kamer (artikel 2.2);
- pensioenen oud-leden en hun nabestaanden (artikel 2.2);
- schadeloosstelling Nederlandse leden van het Europees Parlement die er na de laatste verkiezingen voor gekozen hebben betaald te willen blijven worden door de Tweede Kamer (artikel 2.3).

Aan deze activiteiten zijn de volgende kengetallen verbonden.

Tabel 2.1 Aantallen deelgerechtigden

	2006	2007	2008	2009	2010
Pensioenen oud-leden	385	379	385	381	437
Wachtgeldten oud-leden	120	91	82	57	90
Totaal	505	470	467	438	527

2b. Facilitering outplacement

Daarnaast is binnen dit artikel een budget ten behoeve van outplacement voor oud-leden van de Tweede Kamer opgenomen. Het doel van de outplacementfaciliteit is tweeledig:

- het bieden van een faciliteit voor oud-leden bij het zoeken naar een nieuwe functie;
- het verminderen van het beroep op de wachtgeldregeling.

Het Presidium heeft in zijn vergadering van 12 december 2001 op grond van zowel een advies van de Commissie emolumenten als naar aanleiding van opmerkingen gemaakt bij gelegenheid van de behandeling van de Raming voor 2002, een vrijwillige outplacementregeling voor oud-leden van de Tweede Kamer vastgesteld. De outplacementregeling, die voor het eerst in de raming van de Tweede Kamer voor 2003 (Kamerstukken II, 28 336, nr. 4, blz. 2) werd opgenomen, wordt door de Tweede Kamer beheerd, Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 IIA, nr. 210.

2.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2.1 Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer, alsmede leden van het Europese Parlement

(in € 1 000)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	31 823	34 123	33 014	32 614	32 414	32 354
Uitgaven	31 823	34 123	33 014	32 614	32 414	32 354
2.1 Schadeloosstelling	21 504	21 504	20 904	20 504	20 304	20 244
2.2 Pensioenen en wachtgeld	10 133	10 133	9 624	9 624	9 624	9 624
2.3 Schadeloosstelling Europarlementariërs	186	2 486	2 486	2 486	2 486	2 486
Ontvangsten	86	86	86	86	86	86

ARTIKEL 3: WETGEVING EN CONTROLE TWEEDE KAMER

3.1 Algemene doelstelling

Taak van de Tweede Kamer

Als volksvertegenwoordiging heeft de Tweede Kamer twee hoofdtaken: het controleren van de regering en (mede)wetgeving. Deze taken vloeien voort uit de grondwetsartikelen 50 (vertegenwoordiging van het gehele Nederlandse volk), 65 tot en met 72 (werkwijze), 81 tot en met 87 (wetgeving), 105 (begrotingen), 137 en 138 (Grondwetgeving) en enkele andere grondwets- en wetsartikelen.

De ambtelijke diensten

De ambtelijke organisatie van de Tweede Kamer heeft als missie het ondersteunen van het constitutioneel proces. De ambtelijke organisatie wil dit verder versterken door middel van het bieden van een politiek neutrale, adequate en innovatieve ondersteuning van de Kamerleden en de fractie organisatie in alle facetten van het werk als volksvertegenwoordiger. De politieke prioriteit, zoals door de Kamer bepaald, is daarbij leidend voor de ambtelijke organisatie. Het constitutioneel proces in de Tweede Kamer kenmerkt zich door een van jaar tot jaar toenemende complexiteit. Het aantal te behandelen onderwerpen neemt toe, de diepgang en omvang van de te beoordelen informatie wordt groter en de belangstelling vanuit de media en van de kant van belanghebbenden zorgen voor een toegenomen tijdsdruk. Daarmee stijgt eveneens de druk op de Kamerleden en de ondersteunende functies. Zowel het aantal plenaire vergaderingen als het aantal commissievergaderingen vertoont de laatste jaren een stijgende lijn. Het aantal Kamervragen is in de periode 1987 tot en met 2009 zelfs ruim verdrievoudigd, van 963 in 1987 tot 3 164 in 2009. Het aantal moties is in dezelfde periode ruim verzesvoudigd. In 1987 werden er 387 moties ingediend en in 2009 2 616 (zie het rapport «de staat van de Tweede Kamer», bijlage bij de Raming van de Tweede Kamer voor het jaar 2012, Kamerstukken II, 32 745, nr. 3).

3.2 Speerpunten 2012

Gegeven de algemene doelstelling worden jaarlijks accenten gelegd. De speerpunten voor 2012 zijn:

- Uitvoeren aanbevelingen uit Parlementaire Zelfreflectie;
- Implementatie modernisering AV-faciliteiten;
- Verdere digitalisering van parlementaire informatie;
- Inrichten op ombuigingen.

De afgelopen jaren werden, ook in de keuze van de speerpunten, gekenmerkt door een verdere verbetering van de ondersteuning van leden door middel van (financiële) investeringen. Gelet op maatschappelijke ontwikkelingen zal, voor 2012 een koers moet worden gevaren waarbij een goede ondersteuning van leden onverkort van kracht blijft, maar met een terughoudende instelling bij intensivering.

Uitvoering aanbevelingen uit Parlementaire Zelfreflectie.

In 2010 heeft de Kamer aangegeven dat de zelfreflectie een doorlopend proces is. De verbeterpunten uit 2009 zijn, met andere woorden, permanente aandachtspunten die te groeperen zijn rond drie thema's: het instrumentarium van de Kamer als medewetgever en controleur van het regeringsbeleid; de rol van de Kamer in het formatieproces en de ondersteuning en begeleiding van Kamerleden.

In 2012 zal het eerste effect zichtbaar zijn van wat in 2010 en 2011 is ingezet rond de genoemde thema's en zal het Presidium inzetten op:

- het gebruik van een eigen toekomst- en onderzoeksagenda;
- het geven van meer aandacht aan uitvoeringsvraagstukken bij nieuwe wetgeving, ondermeer door goed voorbereide hoorzittingen;
- het aanbieden van introductie- en verdiepingscursussen aan nieuwe Kamerleden.

Daarbij worden de uitkomsten betrokken van:

- twee parlementaire conferenties over de formatie in 2010 en 2011;
- het symposium gehouden op 9 februari 2011 over de relatie tussen wetenschap en politiek.

Tenslotte zal in 2012 verder inhoud worden gegeven aan de «staat van de Tweede Kamer», een elk jaar aan de Raming toe te voegen document.

Daarin wordt aan de hand van kengetallen over de Tweede Kamer uitspraken gedaan over ontwikkelingen in het functioneren van de Kamer.

Implementatie modernisering AV-faciliteiten

Het programma AV-faciliteiten is er op gericht om de komende vier jaar de huidige, verouderde audiovisuele infrastructuur en daarmee samenhangende productie en distributie van beeld en geluid signalen te renoveren en te innoveren.

In 2011 wordt een begin gemaakt met de bouw van een nieuwe centrale AV ruimte en worden programma's van eisen en aanbestedingsplannen opgesteld voor het uitvoeren van het eerste deelproject, te weten de renovatie van de audiovisuele infrastructuur. In het jaar 2012 worden deze zaken uit dit eerste deelproject uitgevoerd en in gebruik genomen. In het jaar 2013 wordt het aantal met camera's ontsloten commissiezalen uitgebreid en wordt een aanvang genomen met de overgang naar High Definition van de centrale regieruimte en de infrastructuur voor de plenaire zaal. Het gehele programma heeft tot doel de transparantie te vergroten door het breed ter beschikking stellen van beeld en geluid vanuit de Kamer aan fracties, publiek en professionele afnemers.

Verdere digitalisering van parlementaire informatie

De digitale informatievoorziening van de Kamer wordt in de komende jaren ontwikkeld tot dé bron van parlementaire informatie. Dit wordt gerealiseerd door het creëren van een samenhangende, digitale informatievoorziening die een actueel, betrouwbaar, onpartijdig en volledig inzicht geeft in het parlementaire proces en alles wat daarmee samenhangt. Concreet krijgt dit vorm doordat in de toekomst de agenda's en Handelingen, maar ook audiovisueel materiaal van debatten en vergaderingen en de benodigde context- en achtergrondinformatie in samenhang te raadplegen zijn via Plein 2 en de website van de Kamer.

Dit alles zal in 2014 volledig gerealiseerd zijn. In 2012 zijn bovengenoemde doelstellingen nog volop in uitvoering: er wordt gewerkt aan de stabilisering van de al langer bestaande informatiesystemen en aan duurzame opslag, aan de doorontwikkeling van methoden en technieken om informatie beter te ontsluiten en terug te vinden en aan verdere verbetering van de portals Plein2 en <http://www.tweedekamer.nl>.

Inrichten op ombuigingen vanaf 2013

De ambtelijke organisatie bereidt zich voor op de mogelijke invulling van een door de Tweede Kamer te aanvaarden inspanningsverplichting om bij te dragen aan de ombuigingen zoals die in het regeerakkoord zijn aangegeven. In 2011 moeten hiervoor de eerste voorbereidingen worden getroffen. In 2012 moet de Tweede Kamer keuzes gaan maken.

In 2012 zullen bij de Raming voor 2013 voorstellen worden voorgelegd aan de Kamer. Deze voorstellen worden al in 2011 voorbereid in overleg met het Presidium. Daarbij tekent het Presidium met nadruk aan dat deze inspanningsverplichting wordt aangegaan onder het voorbehoud dat de invulling ervan niet tot aantasting van de medewetgevings- en controle-mogelijkheden van de Tweede Kamer leidt. Daarover kan pas worden geoordeeld als er concrete voorstellen ter tafel liggen over hoe de inspanningsverplichting geheel of gedeeltelijke kan worden ingevuld.

3.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3.1 Wetgeving en controle Tweede Kamer						
(in € 1 000)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	97 942	93 995	87 327	85 927	85 227	84 450
Uitgaven	97 942	93 995	87 327	85 927	85 227	84 450
3.1 Apparaat	67 564	65 724	59 056	57 656	56 956	56 179
3.2 Onderzoeksbudget	1 096	1 096	1 096	1 096	1 096	1 096
3.3 Drukwerk	3 026	3 026	3 026	3 026	3 026	3 026
3.4 Fractiekosten	25 822	23 715	23 715	23 715	23 715	23 715
3.5 Uitzending leden	434	434	434	434	434	434
Ontvangsten	2 766	2 766	2 766	2 766	2 766	2 266

3.4 Operationele doelstellingen

Europese betrokkenheid

De in de afgelopen jaren steeds verder toegenomen verwevenheid van Europese besluitvormingsprocessen met besluitvormingsprocessen op nationaal niveau heeft geleid tot een grotere rol voor nationale parlementen (onder meer via de zogenaamde gele/oranje kaart procedure), en vergt daarmee structureel extra personele inzet van de permanente vertegenwoordiging van de Staten-Generaal in Brussel en de EU-ondersteuning van de commissies.

Inrichting Huis voor democratie en rechtsstaat

De Tweede Kamer participeert in het Huis, waarbij de Kamer zowel inhoudelijk, financieel als met concrete producten betrokken is. Financiering vindt plaats uit de reallocatie van € 2,3 mln uit artikel 2.3 «schade-loosstelling Europarlementariërs».

De opening van het Huis is voorzien tegen 2015. In de periode daaraan voorafgaand zal het gebouw van de Tweede Kamer beter toegankelijk worden gemaakt voor bezoekers. De opening van het Huis kan samen-vallen met het gedenken van 200 jaar Staten-Generaal in 2015.

Diversiteitbeleid

In de behandeling van de Raming 2009 is door de Tweede Kamer de nadrukkelijke wens uitgesproken om een diversiteitbeleid te ontwikkelen binnen de ambtelijke organisatie van de Tweede Kamer. Het onderwerp diversiteit is een belangrijk aandachtspunt voor de Tweede Kamer. Voor de komende periode zijn er twee doelgroepen waaraan in het bijzonder aandacht besteed zal worden in aparte projecten, namelijk vrouwen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Anti-Rookbeleid

De Tweede Kamer voert een beleid om het stoppen met roken te bevorderen. De Kamer faciliteert projecten op vrijwillige basis waarbij Kamerbewoners worden gestimuleerd te stoppen met roken.

3.5 Risico's

Er zijn twee redenen te noemen waarom alle flexibiliteit feitelijk uit de begroting van de Tweede Kamer is verdwenen:

1. In 2008 heeft de Tweede Kamer ingestemd met een olopende personele en materiële taakstelling op haar begroting. Vanaf 2008 is deze taakstelling structureel verwerkt. Het effect hiervan op de begroting van 2012 bedraagt een verlaging met € 1 500 000;

2. De Tweede Kamer heeft de kosten, voorvloeiende uit de uitvoering van de aanbevelingen van de werkgroep Parlementaire Zelfreflectie, voor eigen rekening genomen. Voor de uitvoering van de aanbevelingen uit de Parlementaire Zelfreflectie is structureel € 5 600 000 vrijgemaakt binnen de begroting van de Tweede Kamer.

3.6 Kengetallen

Tabel 3.2 Meetbare gegevens/kengetallen					
Uitgave (in € 1 000) per artikel onderdeel Totaal en gemiddelde per Kamerzetel	2006	2007	2008	2009	2010
Wetgeving en controle Tweede Kamer					
– apparaatskosten	53 606	58 662	61 554	64 918	67 408
– onderzoeksbudget	384	529	470	755	809
– drukwerk	2 793	3 030	2 821	3 075	3 814
– fractiekosten	18 933	23 057	21 746	22 186	27 040
– uitzending leden	315	244	468	303	230
Totaal artikel 3	76 031	85 522	87 059	91 237	99 301
<i>gemiddeld per zetel (150)</i>	<i>507</i>	<i>570</i>	<i>580</i>	<i>608</i>	<i>662</i>

ARTIKEL 4: WETGEVING EN CONTROLE EERSTE EN TWEDE KAMER

4.1 Algemene doelstelling

Het onder dit artikel opgenomen budget ten behoeve van wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer betreft de kosten van interparlementaire activiteiten.

4.2 Budgettaire gevolgen van beleid

Er is geen sprake van wijzigen van de huidige meerjarencijfers.

Tabel 4.1 Wetgeving en controle Eerste- en Tweede Kamer

(in € 1 000)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	1 547	1 547	1 446	1 446	1 446	1 446
Uitgaven	1 547	1 547	1 446	1 446	1 446	1 446
4.2 Apparaat griffie interparlementaire betrekkingen	12	12	12	12	12	12
4.3 Interparlementaire betrekkingen	1 535	1 535	1 434	1 434	1 434	1 434
Ontvangsten	23	23	23	23	23	23

De raming van artikelonderdeel 03. «interparlementaire betrekkingen» heeft betrekking op de volgende onderdelen:

- uitzending leden naar internationale organisaties;
- aandeel Nederland in de kosten van interparlementaire organen;
- contacten tussen de parlementen van het koninkrijk;
- ontvangst van buitenlandse parlementsleden en delegaties van internationale organisaties;
- de Nederlandse groep van de Interparlementaire Unie (IPU).

4.3 Kengetallen

In onderstaand overzicht zijn in meerjarig perspectief (2006–2010) de uitgaven met betrekking tot dit artikel opgenomen. Voorts zijn, afgeleid hiervan, gemiddelden per Kamerzetel (van Eerste en Tweede Kamer) opgenomen. Met ingang van 2009 maken de apparaatskosten van de Griffie interparlementaire betrekkingen geen deel meer uit van het gezamenlijk artikel met de Eerste Kamer (artikel 4 «Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer»). Deze uitgaven maken thans onderdeel uit van artikel 3 «Wetgeving en controle Tweede Kamer».

Tabel 4.2 Meetbare gegevens/kengetallen

Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer (in € 1 000)	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal apparaat	414	486	435	–	–
<i>Gemiddeld per zetel (225)</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>–</i>	<i>–</i>
Interparlementaire betrekkingen	1 177	1 282	1 392	1 194	1 075
Totaal artikel 4	1 591	1 768	1 827	1 194	1 075
<i>Gemiddeld per zetel (225)</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>5</i>	<i>5</i>

2.2 Het niet-beleidsartikel

ARTIKEL 10: NOMINAAL EN ONVOORZIEN

Tabel 10.1 Nominaal en onvoorzien						
(in € 1 000)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Verplichtingen	1 455	956	876	1 060	1 052	1 049
Uitgaven	1 455	956	876	1 060	1 052	1 049
10.1 Loonbijstelling	490	478	446	435	430	428
10.2 Prijsbijstelling	965	478	430	625	622	621
10.3 Onvoorzien	0	0	0	0	0	0